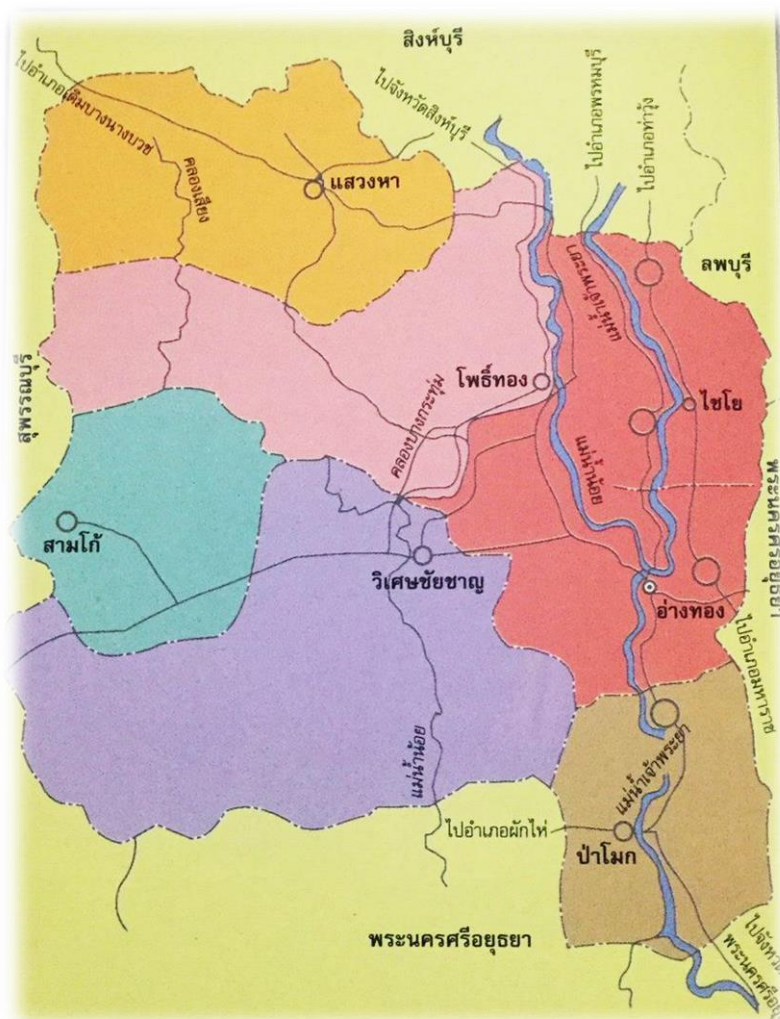

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคกลาง จังหวัดอ่างทอง

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดอ่างทอง

จังหวัดอ่างทองเป็นพื้นที่ราบลุ่มภาค มีพื้นที่ทั้งหมด 968.372 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 605,232.5 ไร่ เป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำสายใหญ่ เป็นแหล่งอารยธรรมที่สมบูรณ์ และเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้คนมาเป็นเวลายาวนาน มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอไชโย อำเภอป่าโมก อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอแสวงหา อำเภอวิเศษชัยชาญและอำเภอสามโก้

ภาพที่ 1 แผนที่อำเภอในจังหวัดอ่างทอง

จังหวัดอ่างทอง มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะคล้ายอ่างน้ำ ไม่มีภูเขา ป่าไม้และแร่ธาตุ ดินเป็นดินเหนียวปนทราย พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การปลูกข้าว ทำไร่ ทำนา ทำสวน และทำไร่สวนผสม และมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 2 สาย คือแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำน้อย ลักษณะภูมิอากาศจัดคล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลาง อยู่ในโซนร้อนและชุ่มชื้น มีเมฆมาก ฝนตกชุก ฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนจะร้อนจัดในเดือนเมษายน และฝนตกหนักในช่วงเดือน พฤษภาคม อาชีพหลักที่สำคัญ คือ การทำสิกรรม ผลผลิตหลักทางการเกษตรของจังหวัดอ่างทอง คือ ข้าว มีแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญอยู่ในอำเภวิเศษชัยชาญ ส่วนพืชไร่ที่ปลูกกันมาก คือ ถั่วเขียว อ้อยโรงงาน และข้าวโพด มีการปศุสัตว์ ประมง และอุตสาหกรรมอีกหลายประเภท

นอกจากนี้จังหวัดอ่างทองเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีวัดวาอาราม โบราณสถานสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาติไทย ตั้งอยู่ในพื้นที่จำนวนมากจนมีการขนานนาม “อ่างทอง แดนดินถิ่นธรรมะ” อ่างทองเป็นเมืองเล็กๆ แต่มีวัดมากมายกว่า 386 วัด เป็นวัดที่พระเจ้าพรราชา 206 วัด และวัดร้าง 180 วัด ส่วนใหญ่เป็นวัดชื่อดังติดอันดับ และโดดเด่นด้วยสถาปัตยกรรมที่งดงาม ที่มีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนวัดในจังหวัดอื่น โดยมีวัดสำคัญที่ทรงคุณค่าและนำศึกษาเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มาก

2. วัฒนธรรม เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัดอ่างทอง

2.1 มรดกทางวัฒนธรรม

“พระสมเด็จเกษไชโย หลวงพ่อโตองค์ใหญ่ วีรไทยใจกล้า ตุ๊กตาชาววัง โด่งดังจักสาน ถิ่นฐานทำกลอง เมืองสองพระนอน” เป็นคำขวัญของจังหวัดอ่างทอง ที่สื่อถึงสิ่งศักดิ์ เรื่องราวและของดีต่างๆ เนื่องจากเป็นเมืองที่มีอดีตอันยาวนานมาตั้งแต่สมัยทวารวดี จึงทำให้จังหวัดอ่างทองเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และแหล่งโบราณคดีแห่งหนึ่งของไทยที่มีโบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นจำนวนมาก หลักฐานต่างๆ มีการค้นพบจากมรดกที่คนรุ่นก่อนหลงเหลือไว้ให้ เรียกว่า มรดกทางวัฒนธรรม เกิดจากการดำรงชีพ การใช้ประโยชน์ต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายของมนุษย์หลายชาติหลายภาษา ทำให้เกิดวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ขึ้นในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ได้คิดค้นขึ้นเพื่อใช้ในการดำรงชีพในอดีต และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมในยุคนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือ

เรียกว่า โบราณวัตถุ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ งานศิลปะงานฝีมือ ตลอดจนสถานที่ประกอบกิจกรรม แหล่งศิลปกรรม สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่รวมเรียกว่า โบราณสถาน 2) การบันทึกเรื่องราวและจารึกสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ภาษา และการแสดงศิลปะ ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งที่เราควรสืบทอด เนื่องจากเป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาที่คนรุ่นก่อนได้คิดค้นและยังคงปฏิบัติต่อๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

1. โบราณวัตถุที่พบ ตัวอย่างเช่น

- วัดอ่างทอง เศียรพระพุทธรูปหินทราย เก่งเรือมาตสมัยรัตนโกสินทร์
- วัดจำปาหล่อ พระพุทธรูปปาเลไลยก์ปูนปั้น ศิลปะราชวรางคาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 6
- วัดช้าง ใบเสมาหินทรายสภาพสมบูรณ์
- วัดแม่นาง ลูกนิมิตและชิ้นส่วนพระพุทธรูปหินทราย
- วัดราชปักษ์ พระพุทธรูปไสยาสน์ก่ออิฐถือปูนขนาดใหญ่
- วัดแจ้ง เศษอิฐภาชนะ และกระเบื้องมุงหลังคาดินเผาไม่เคยลือบกระจายอยู่ทั่วไป
- วัดชัยสิทธิาราม พระพุทธรูปประธานหินทราย ปางสมาธิลงรักปิดทอง
- วัดโบสถ์เขียน กระเบื้องเชิงลายเทพพนมครึ่งองค์
- วัดนرسিংห์ ชิ้นส่วนพระพุทธรูปหินทราย และท่อน้ำดินเผา
- วันขุนอินทประมูล พระพุทธรูปปางไสยาสน์ปูนปั้นขนาดใหญ่ที่สุด

ในประเทศไทย ศิลปะสุโขทัย

- วัดเขียน ใบเสมาหินทรายจำหลักลาย ศิลปะอยุธยา สภาพสมบูรณ์อยู่รอบพระอุโบสถ ชิ้นส่วนของหน้าบันปีกนก พระอุโบสถจำหลักลาย ศิลปะอยุธยา

- บ้านคูเมือง เศษภาชนะดินเผาเนื้อหยาบ เมาอุณหภูมิต่ำ ลายเชือกทาบขูดขีดทั่วไปจำนวนมาก เศษชิ้นส่วนโครงกระดูกมนุษย์ขนาดใหญ่และหนา

ฯลฯ

2. โบราณสถาน แม้ว่าอ่างทองเป็นจังหวัดเล็กๆ แต่ก็มีโบราณสถานอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะวัดวาอาราม โบสถ์และวิหารต่างๆ ได้แก่ วัดอ่างทองวรวิหาร วัดต้นสน วัดกลาง วัดจำปาหล่อ วัดชัยมงคล วัดไผ่ล้อม วัดโพธิ์ทูล วัดมธุรสถียราม วัดสุวรรณเสวริยาราม วัดไชโยวรวิหาร วัดกำแพง วัดชัยสิทธิาราม วัดเทวราช วัดไทรย์นิโคธาราม วัดนางเล้ว วัดบ้านป่า วัดเยื้องคงคาราม

วัดป่าโมกวรวิหาร วัดช้อย วัดนางขำ วัดหลวงสุนทราราม วัดสามโก้ รวมทั้งรูปปั้น อนุสาวรีย์ พระแสงราชศาสตรา ศาลหลักเมือง ฯลฯ

3. ศิลปหัตถกรรมและงานช่าง

- 1) สถาปัตยกรรม ได้แก่ พระวิหารวัดไชโยวรวิหาร
- 2) ประติมากรรม ได้แก่ ประติมากรรมศิลาทราย (พระพุทธรูปหินทราย) พระพุทธรูปทองคำอันล้ำค่า พระพุทธรูปไม้จันทร์ (พระพุทธรูปฝิ่ง)
- 3) จิตรกรรม ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่างๆ วัดหลวงสุนทราราม วัดเขียนวัดสุวรรณเสวริยาราม วัดไชโยวรวิหาร วัดวิเศษชัยชาญ วัดปราสาท วัดชัยมงคล วัดตาล 7 ซ้อ วัดท่าสุทธาวาส
- 4) เครื่องจักสาน ได้แก่ จักสานหวายและไม้ไผ่ (เครื่องจักสานโพธิ์ทอง จักสานผักตบชวา)
- 5) งานช่างหัตถ์

4. การละเล่นพื้นบ้าน นาฏศิลป์ และดนตรี

- 1) การละเล่นของเด็ก แบ่งการเล่นออกเป็น 3 ประเภทคือ
  - 1.1) การเล่นเดี่ยว เป็นการเล่นที่มีผู้เล่นคนเดียว เช่น หมากเก็บ กระจูดเชือก เล่นตุ๊กตา วาดรูป ปั้นของเล่น ตีวงล้อ เดินกะลา ว่าว ลูกดิ่ง ยิงหนังสติ๊ก เป็นต้น
  - 1.2) การเล่นเป็นฝ่าย มี 2 ฝ่าย เช่น เล่นเตย ตาเขย่ง ตีจับ ลูกช่วง กังหันแมงทับ เป่ากบ ตีไก่ ตบแฉะ เสือตกถัง เป็นต้น
  - 1.3) การเล่นเป็นหมู่ มีผู้เล่นไม่จำกัดจำนวน เช่น กาฟักไข่ ไอ้ไข่ไอ้โงง มอญซ่อนผ้า ลิงชิงหลัก ลูกช่าง อีตัก กระจูดยาง โป้งแปะ เล่นขายของ เป็นต้น
- 2) การละเล่นของผู้ใหญ่ มีเอกลักษณ์เป็นแบบอย่างเฉพาะท้องถิ่นของตน เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงทรงเครื่อง เพลงเกี่ยวข้าว (เพลงสงฟาง เพลงพานฟาง เพลงสงค่อลำพวน) รำโทน การแข่งเรือยาว ไก่อ้น การเล่นกัศปลา ตะกร้อ

3) นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะแห่งการรำ เช่น ละคร ลิเก รำกลองยาว ระบำเทพบุษิต ระบำตุ๊กตาชาววัง ระบำจักษุสถาน รำร้องจากท้องทุ่งสู่ผู้เฒ่า ระบำแววพชนี ระบำแววพชนี ระบำชุด ทศกัณฐ์สำคัญไฉน เป็นต้น

4) ดนตรีไทย ได้แก่ วงปี่พาทย์ วงเครื่องสายไทย เครื่องสายสากล แตรวง กลองยาว

4. ศาสนา พิธีกรรมและความเชื่อ ความเชื่อของคนอ่าทองมีพื้นฐานมาจากคนในสังคม เกษตรแต่ดั้งเดิมที่ยอมรับนับถือสิ่งเหนือธรรมชาติ โชคลาง ไสยศาสตร์ มีประชากรนับถือศาสนาถึง 4 ศาสนา คือ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาพราหมณ์ และยังมีลัทธิอื่นๆ เช่น ลัทธิ ขงจื้อ ลัทธิเต๋า ที่อพยพเข้ามา

2.2 ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น

2.2.1 การทำมาหากิน

1) ภูมิปัญญาชุดบ่อล่อปลา สรรหาพรรณไม้ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ในฤดูน้ำหลากมีน้ำท่วมพื้นที่โดยทั่วไป ชาวบ้านจึงนิยมชุดบ่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง เมื่อถึงช่วงน้ำลด จะมีปลาหลากหลายชนิดในบ่อที่ขุดไว้ ส่วนดินที่ได้มาจากการชุดบ่อก็ถมเป็นเนินดิน เรียกว่า “โคก” บนโคกนี้ จะปลูกไม้ผลนานาชนิด เช่น มะม่วง มะปราง ขนุน กระท้อน ฯลฯ

2) ภูมิปัญญาการทำนา แบ่งเป็นการทำนาประเภทต่างๆ ได้แก่ การทำนาหว่าน การทำนาดำ การทำน่าน้ำตม เป็นต้น ข้าวที่ใช้ปลูก มี 2 ประเภท คือ พันธุ์ข้าวนาปี (ปีนแก้ว 56, ขาวปากหม้อ 148, เหลืองประทิว 132, กข. 21, กข. 23) และพันธุ์ข้าวนาปรัง (ตระกูล สพ. , ตระกูล กข.1 ,หอมมะลิ, ขาวตาแห้ง, เส้าให้ เป็นต้น

3) ภูมิปัญญาการจับปลาของชาวอ่าทอง เป็นการสร้างอุปกรณ์จับปลาอย่าง เรือฝีหลอก (หลอกปลาโดยใช้โลหะสะท้อนแสง) ลันดักปลาไหล (ใช้หอยโข่งเป็นเหยื่อล่อ) และแหที่ถักด้วยเชือกบางคล้ายข่าย

4) สิ่งประดิษฐ์คิดค้นของคนอ่าทอง ได้แก่ เครื่องฟักไข่ เครื่องยนต์ถอยหลังโดยไม่ใช่เกียร์ เรือหางยาวลำแรกของโลก รถยนต์ใช้พลังงานในการขับเคลื่อน รถยนต์ใช้แอลกอฮอล์แทนน้ำมันคันแรก รถยนต์พลังไอน้ำ รถเอนกประสงค์ รถไฟฟ้า เป็นต้น

5) ผงครามย้อมผ้า

6) งานจักสานผักตบชวาบ้านมหานาม

2.2.2 การรักษาโรค

การรักษาโรคของคนอ่างทองแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ

- 1) การรักษาตามตำราแพทย์โบราณ เช่น พระคัมภีร์ปฐมจินดา พระคัมภีร์ฉันทศาสตร์
- 2) การรักษาโรคด้วยยาที่ทำจากพืชสมุนไพร เช่น ทับทิม ใบบัวบก กระจี้บเสลดพังพอน พักหมอก
- 3) การรักษาโรคด้วยยาที่ทำจากสัตว์ เช่น เขี้ยวของสัตว์ น้ำผึ้ง ดีหมี แมลงสาบ
- 4) การรักษาโรคด้วยตัวยาที่ทำจากของที่มีภายในบ้านหรือหาได้ง่าย เช่น มะนาว ผสมกำมะถัน ทาแก้เกลื้อน ใบพลูผสมเหล้าโรง ทาแก้ลมพิษ
- 5) การรักษาโดยวิธีการหรือการถือเคล็ด เช่น ตะปุดำให้เอาค้อนทุบจึงจะหายคนแพ่ท้อง ให้น้ำมะพร้าวอ่อนต้มกินกับเกสรดอกบัว
- 6) การรักษาโรคด้วยเวทมนตร์คาถา เช่น รักษาโรคต่อมทอมซิลอักเสบ คางทูม

2.2.3 การกินอยู่

- 1) ภูมิปัญญาการประกอบอาหารประเภทปลา ได้แก่ ปลาช่อนพอกดินเผา ปลาช่อนอบฟาง ปลาช่อนเผาไฟ ปลาช่อนแป๊ะชะ ปลาช่อนเค็ม แกงปลา แกงคั่วปลาเค้า ทอดมันปลากราย ปลาคูกย่างจิ้มน้ำปลา เป็นต้น
- 2) ภูมิปัญญาการถนอมอาหารประเภทปลา ได้แก่ ปลาร้าปลาช่อนอ่างทอง ปลาแจ่ว ปลาส้ม ปลาม้า
- 3) ภูมิปัญญาการถนอมอาหารประเภทเนื้อและหมู ได้แก่ เนื้อทุบอ่างทอง และหมูทุบ ส.เมืองอ่างทอง แกงบวน

2.2.4 ศิลปกรรม: ตึกตาดินเผาเล่าเรื่องรามเกียรติ์

2.2.5 ภาษาและวรรณกรรม: วรรณกรรมวิลาศปราชญ์อ่างทอง แต่งเพลงชาติไทยผูกพันกับสุนทรภู่ การแต่งบทลิลิเกของหอมหวล

3. บุคคลสำคัญของท้องถิ่น

- 3.1 นายดอก นายดอกแก้ว บุคคลสำคัญด้านประวัติศาสตร์
- 3.2 ชุนรองปลัดชู บุคคลสำคัญด้านประวัติศาสตร์
- 3.3 พันท้ายนรสิงห์ บุคคลสำคัญด้านประวัติศาสตร์
- 3.4 นางตะลุ่ม สุทนต์ บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม
- 3.5 นางบัวผัน จันทร์ศรี บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม
- 3.6 นายกำจัด คงมีสุข บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม
- 3.7 นายหงส์ฟ้า หยดย้อย บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม
- 3.8 นายสำเนียง ผดุงศิลป์ บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม
- 3.9 นายไชยา มิตรชัย (เสมา สมบูรณ์) บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม
- 3.10 นายมีชัย ฤชุพันธ์ บุคคลสำคัญด้านการปกครอง
- 3.11 นายทวีป ทวีพานิชย์ บุคคลสำคัญด้านการปกครอง
- 3.12 พระราชสิทธิโมลี (ประสิทธิ์ ธรรมปัสสิทธิ) บุคคลสำคัญด้านการศึกษาและสังคม
- 3.13 พระครูวิเศษชัยสิทธิ์ บุคคลสำคัญด้านการศึกษาและสังคม
- 3.14 นายประทีป สุวรรณประทีป บุคคลสำคัญด้านการประดิษฐ์คิดค้น
- 3.15 นายเล็ก สุวรรณฤทธิ์ บุคคลสำคัญด้านการประดิษฐ์คิดค้น

4. งานประเพณีและวัฒนธรรมในปัจจุบัน

4.1) งานเมืองอู่ข้าวอู่น้ำและงานกาชาด จัดขึ้นที่ศาลากลางจังหวัดอ่างทอง ช่วงปลายเดือนมีนาคม หรือหลังฤดูเก็บเกี่ยวของทุกปี มีกิจกรรมที่น่าสนใจหลายอย่าง เช่น การแสดงทางวัฒนธรรม การจัดนิทรรศการ การแสดงจำหน่าย และสาธิตหัตถกรรมพื้นบ้าน การจำหน่ายพืชผลทางการเกษตรและการแข่งขันกีฬาชาวนา งานนี้จัดบริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดอ่างทอง

4.2) งานเกษตรและของดีเมืองอ่างทอง เป็นงานประจำปีที่จัดขึ้น ณ วัดขุนอินทประมูล อำเภอโพธิ์ทองจังหวัดอ่างทอง ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ณ ภายในงานมีการจัดแสดงองค์ความรู้และอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมอาชีพการเกษตร พร้อมเลือกซื้อสินค้าคุณภาพจากผลิตภัณฑ์ OTOP และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4.3) งานรำลึกวีรชน ณ บริเวณอนุสาวรีย์นายดอกนายทองแก้ว หมู่ที่ 2 ตำบลไผ่จำศีล อำเภอวิเศษชัยชาญ กำหนดจัดในระหว่างเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อรำลึกและยกย่องเชิดชูวีรกรรมของวีรชนแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ นายดอก และนายทองแก้ว และเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

4.4) งานนมัสการหลวงพ่อดำวัดไชโย จัดขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคมและเดือนพฤศจิกายน ภายใต้นงานมีการนมัสการและสมโภชสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) และ พระมหาพุทธพิมพ์ และมีการแข่งเรือยาวที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ

4.5) งานประเพณีแข่งเรือยาววัดป่าโมก จัดขึ้นบริเวณวัดป่าโมกวรวิหาร แบ่งการจัดงานเป็น 2 ครั้ง คือในช่วงเดือนมีนาคม เป็นงานนมัสการและสมโภชพระพุทธไสยาสน์และพระพุทธบาท 4 รอย และในช่วงเดือนตุลาคมจะเป็นงานแข่งเรือยาวประเพณี และการประชันเรือยาวที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ

4.6) ประเพณีลอยกระทงวัดสี่ร้อย จัดในเดือนพฤศจิกายนหรือในวันลอยกระทงของทุกปี มีการจัดงานบนถวายนพคุณหลวงพ่อดำเลไลยก์ ซึ่งชาวอ่างทองนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์พร้อมไปกับงานลอยกระทง และรำลึกถึงขุนรองปลัดชู วีรชนคนบ้านสี่ร้อย

4.7) งานเชิญเจ้าพ่อกวนอูและงานแห่มังกร จัดขึ้นเดือนธันวาคมของทุกปี บริเวณตลาดเมืองอ่างทองหรือตลาดศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ ภายใต้นงานมีการเชิญเจ้าพ่อกวนอู การแห่มังกร งานออกร้านสินค้าราคาถูกหลายรายการ

4.8) งานมหกรรมกลองนานาชาติ กำหนดจัดงานในช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปี ณ ชุมชนเอกราช หมู่บ้านท่ากลอง ชมการแสดงที่น่าสนใจ เช่น การแสดงมหกรรมกลอง และ ศิลปวัฒนธรรมของนานาชาติ อาหารพื้นเมืองของจังหวัดอ่างทอง การบรรเลงดนตรีไทย และการจำหน่ายสินค้า OTOP

5. ตัวอย่างแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน จังหวัดอ่างทอง

5.1) โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ บ้านศรีบัวทอง

จังหวัดอ่างทอง พื้นที่ 36 ไร่ เมื่องานเสด็จสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมโครงการฟาร์มตัวอย่าง ตามพระราชดำริ จังหวัดอ่างทอง ตำบลโพธิ์สระ อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง ในวันพฤหัสบดีที่ 28 ธันวาคม 2549 ทรงพอพระทัยมาก แต่มีพระราชดำริว่าพื้นที่เล็กไป อยากให้ดำเนินการในพื้นที่มากกว่านี้เพื่อให้เป็นตัวอย่างของฟาร์มตัวอย่างในภาคกลาง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ประชุมดำเนินการจัดหาพื้นที่ และดำเนินการตามพระราชประสงค์ โดยคัดเลือกพื้นที่ราชพัสดุที่ หมู่ 3 ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง พื้นที่ประมาณ 1,053 ไร่เศษ เป็นพื้นที่ดำเนินการตามพระราชประสงค์ ทั้งนี้โครงการฟาร์มตัวอย่างได้ดำเนินงานเพื่อที่จะทำฟาร์มตัวอย่างให้เกิดผลผลิตและสร้างงานในลักษณะเกษตรอินทรีย์ในด้านการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง ให้เป็นจุดเรียนรู้ เป็นแหล่งผลิตอาหาร (Food bank) ที่ปลอดภัยจากสารพิษในการเลี้ยงประชากร ฟาร์มตัวอย่างสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้ชาวบ้านมีรายได้ โดยการดำเนินการต้องไม่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน

5.2) โครงการพัฒนาพื้นที่แก้มลิงหนองเจ็ดเส้น

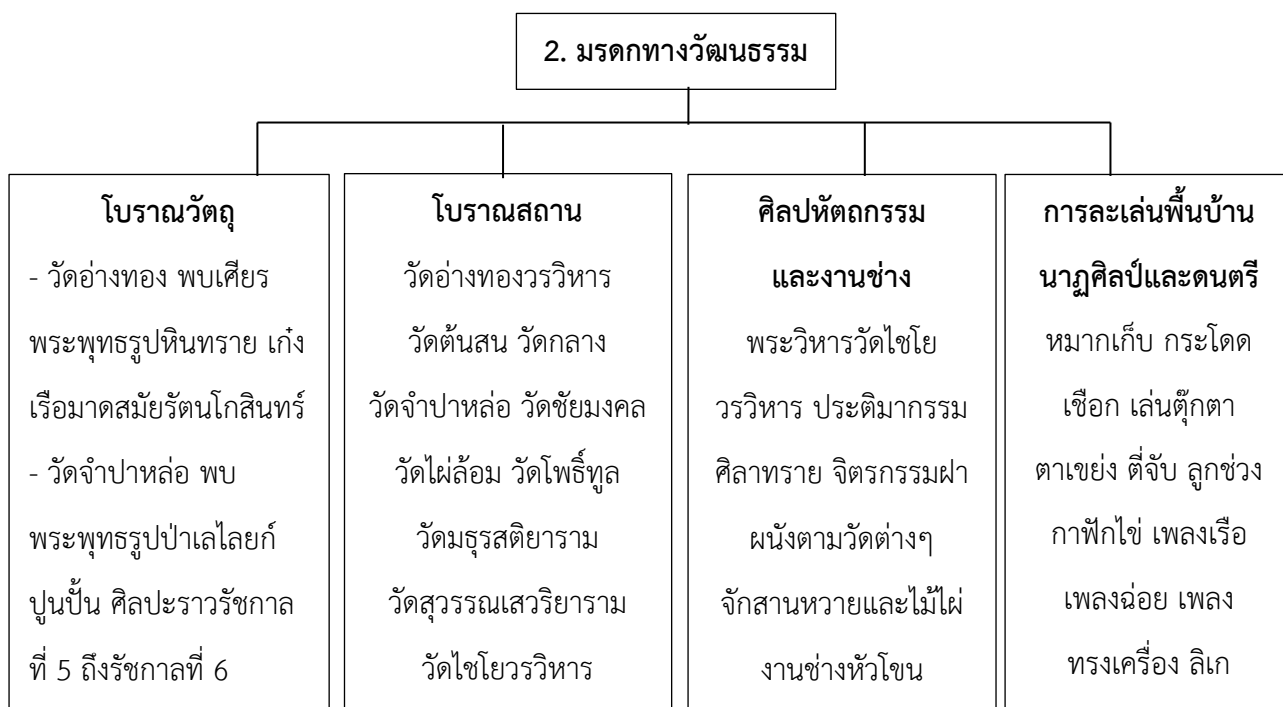
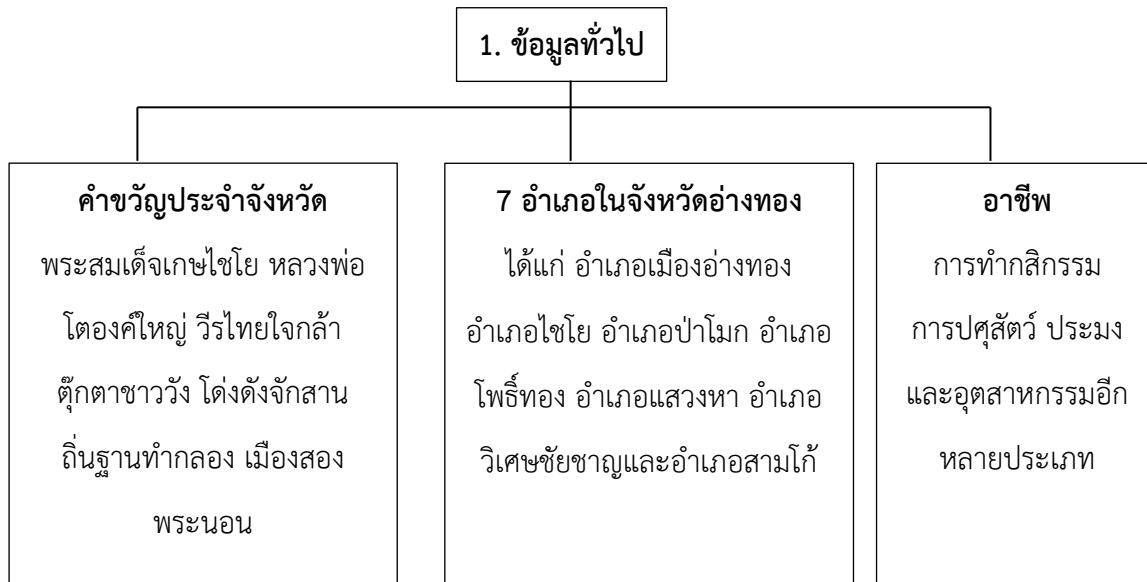
โครงการแก้มลิงหนองเจ็ดเส้น เกิดขึ้นจากการที่พื้นที่การเกษตรในเขตอำเภอป่าโมก และอำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง ประสบปัญหาอุทกภัยซ้ำซาก เกษตรกรและส่วนราชการต่าง ๆ จึงได้หารือร่วมกัน โดยเห็นควรที่จะได้นำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องโครงการแก้มลิงมาใช้ประโยชน์ จังหวัดอ่างทอง จึงได้เสนอโครงการแก้มลิงหนองเจ็ดเส้นมายังมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อพิจารณาดำเนินการขุดลอกแหล่งกักเก็บน้ำ โครงการมีพื้นที่รวมประมาณ 300 ไร่ สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ในฤดูฝน และสามารถปล่อยน้ำให้แก่พื้นที่การเกษตรในฤดูแล้งได้ 2,000 ไร่ ต่อมา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชกระแสในคราวประชุมคณะกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 ให้ดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการแก้มลิงของมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชานุมัติให้ดำเนินงานโครงการแก้มลิงหนองเจ็ดเส้น อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2550 โครงการแก้มลิงหนองเจ็ดเส้น ตั้งอยู่ที่ ฝั่งตะวันตกของถนนพหลโยธิน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสายทอง

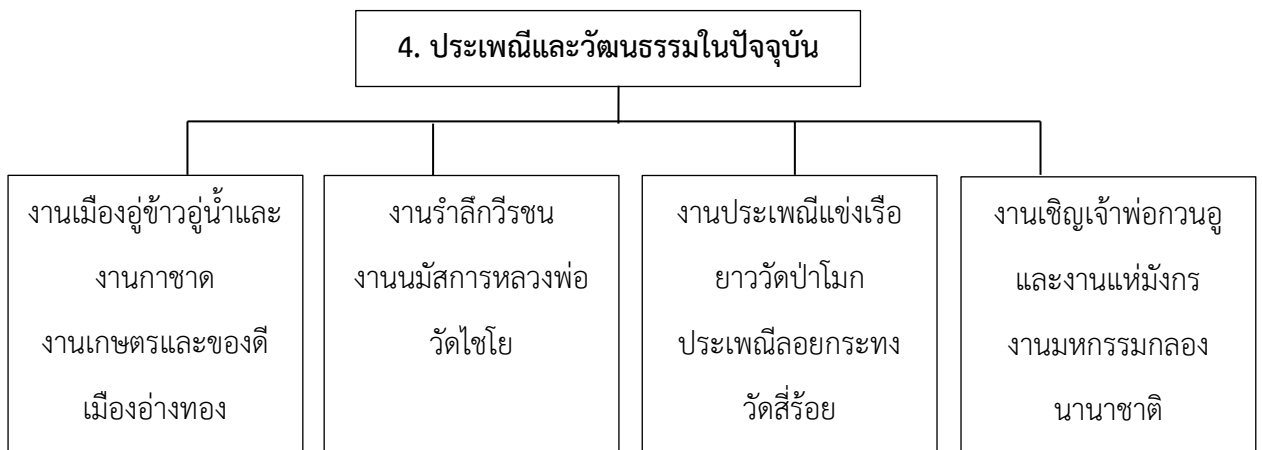
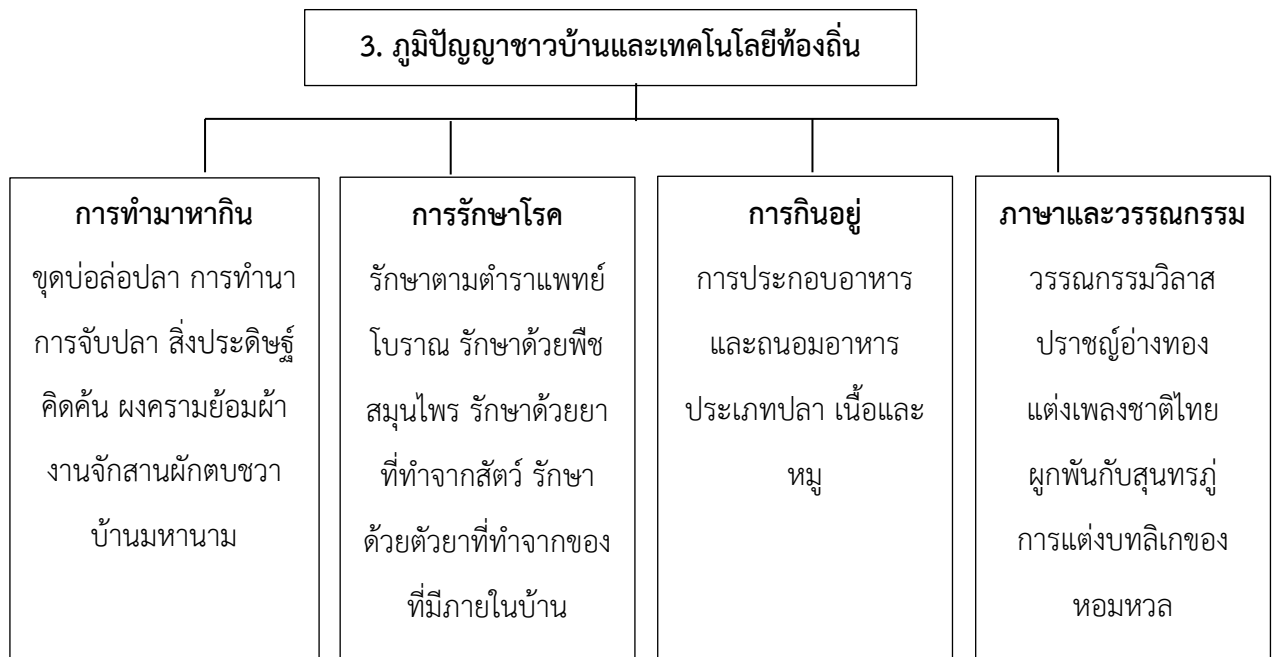
ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าโมก และตำบลหัวไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีพื้นที่ทั้งหมด 320 ไร่ ประกอบด้วยสระน้ำ จำนวน 3 สระ มีพื้นที่ 99 ไร่ 73 ไร่ และ 90 ไร่ ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่คันดิน และพื้นที่พัฒนาการเกษตร

5.3) หมู่บ้านทำกลอง

หมู่บ้านทำกลอง ต.เอกราช อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง เปรียบเสมือนพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต มีการดำเนินกิจการการผลิตกลองแบบวิถีดั้งเดิมมาแต่โบราณ และยังคงอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการทำกลองไว้อย่างเหนียวแน่น หมู่บ้านแห่งนี้ เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงในการผลิตกลองชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ เช่น ตะโพน กลองทัด กลองโพน กลองยาว รำมะนา กลองรำวง กลองเพล และกลองจ๊ว ที่เป็นของเล่น ของที่ระลึกต่าง ๆ หมู่บ้านแห่งนี้มีการสืบทอดภูมิปัญญาด้านการทำกลองของบรรพบุรุษ เป็นมรดกตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น และเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ผ่านกาลสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จนมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบ พัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

สรุปผังความรู้ในเมืองอ่างทอง

แผนภาพที่ 1 สรุปผังความรู้ในเมืองอ่างทอง